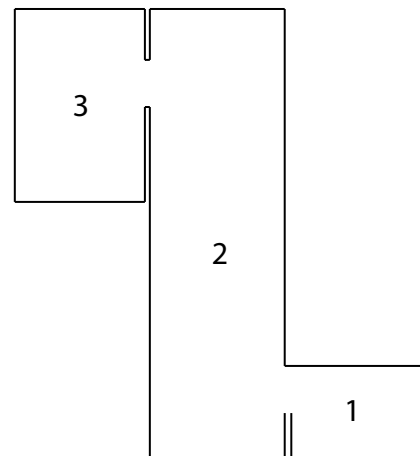

Je toho více / There are more things

Jaro Varga & Dorota Kenderová
Galerie Kabinet T
13.4. - 18.5.2018

1.
Friedrich Nietzsche už dávno diagnostikoval západnú civilizáciu ako tú, ktorá sa posúva k poslednému človeku. Poukazuje, že v poslednom storočí, v ktorom vrcholí úspech modernistického projektu so svojim technologickým aparátom, tienistá stránka progresu ešte neprejavila svoj devastujúci efekt na geológiu. Podobne nám to pripomína aj Félix Guattari, že všetky krízy sa ohlasujú dlho pred svojim vypuknutím. Je vyvrcholením nastávajúcej krízy totálne oddelenie človeka od prírody? Je posledný človek monumentálnou figúrou, stojacou na vysokom podstavci, vytvorenom z vyťaženej planéty? Natolko vysokom, že nedosiahne na akýkoľvek život mimo neho samého?

Kapitalizmus západu sa nezaujíma o niečo špecifické, dominantné, o kód. Realizuje sa na úrovni dekodovania, čo znamená, že neprináša žiadnu špecifickú formu poznania. Skôr ide o dis/re-organizáciu informácií, v centre čoho je kapitál. Rasizmus, sexismus a ďalšie duálne ideológie vychádzajú z kulturalizmu, organizácie sveta, ktorý nás čoraz viac vzdáľuje od prírody. Zrušenie spojenia medzi ľudským životom a prírodou je sprevádzané ťažkou daňou, ktorú museli zaplatiť tí „iní“ (asociovaní s prírodou). Bližšie k prírode znamená ďalej od spoločenského a právneho statusu, od osvietenstva a od budúcnosti projektovanej bielym človekom západu.

2.
Atómy, ktoré tvoria hmotu, sa spájajú v rôznych kombináciách podobne, ako písmená abecedy, ktoré vytvárajú slová, vety alebo absurdné slovné asambláže. Atómy kódujú informácie. Základné elementy hmoty sa správajú ako znaky, navzájom sa informujú, volia, eliminujú, reflektujú. Podobne ako človek, generujú a absorbujú informácie a vedomosti. Oni kódujú, mi kódujeme, oni počítajú, mi počítame, oni hovoria, mi hovoríme. Poznanie je teda schopnosťou načúvať a prekladať jazyky vecí. Napríklad Nietzsche nepovažoval poznanie za našu schopnosť porozumieť všetkému, čo nás obklopuje. Neuvažoval v intencii myseľ verzus hmota, v duálnom nahliadaní na svet, ktorým je charakteristická naša doba. Vedomosť je vytváranie konsenzu a modelovanie pohľadu na to „cudzie mimo nás“, aj na zem a napokon aj na život. Keďže informácie cirkulujú univerzálne medzi totalitami všetkých existujúcich vecí, nemôžeme tvrdiť, že sme jedineční, ako sme o tom presvedčení.

Absurdná asambláž, akási Verneova jaskyňa hmoty a zrkadiel je reverzom Platónovej jaskyne. Je zmenšeným obrazom vonkajšieho sveta, každý lúč svetla, žiariaci na komplexnú skladbu minerálov a hornín, v jaskyni sa mnohonásobne zrkadlí, prijíma a vysiela milióny informačných vlákien. Jaskyňa tu predstavuje realitu vonkajšieho sveta a vecí, ktoré sú schopné vysielať a prijímať informácie - každý objekt sa môže stať subjektom iného objektu. Verneova jaskyňa je v protiklade s antropocénnym a kapitalocénnym. Predstavuje víziu, ktorú má univerzum samo o sebe.

3.
Horla je protagonista krátkej novely Maupassanta, fantóm, zjavujúci sa v tieni. Je priesvitný, ale vyžaruje svetlo. Existuje a zároveň nie. Je prítomný a absentuje. Je tu a niekde inde. Je to zvláštna spektakulárna figúra, cez ktorú prúdi a odráža sa nekonečné množstvo obrazov. Horla stojí pred zrkadlom, a zachytáva obrazy ešte predtým, ako ich pohltí a odrazí samotné zrkadlo. Je simulakrum. Informácie cez neho prúdia ako cez priesvitnú záclonu.